

קפטן אינטרנט

מתוך הפרויקט "Lovely Faces". למטה: אלסנדרו לדוביקו (משמאל) ופאולו ציריו

גנבי הפרופילים

פרויקט אמנותי שהושק בתחילת החודש בפסטיבל טראנסמדיאלה 11-ה בכרמל נוגח ברשת החברתית החזקה בעולם, פייסבוק, ומפסל במבנה חדש מאבני הבניין המרכזיות אותה: הפי רופילים של כולנו. במוקד המהומה נמצא אתר השידוכים "Lovely Faces", שביום השקתו הכיל רבע מיליון מחפשי אהבה לכאורה, כולם חברים בפייסבוק. חלקם, אגב, נשואים או נמצאים במערכות יחסים. אף אחד מהם לא נרשם לאתר השידוכים ביוזמתו. איש מהם לא ידע עד כמה פשוט לגנוב את פרטי הזהות שלו - השם המלא והפנים - ולהשתמש בהם למטרות שאינו בהכרח מסכים עמן.

צמד ההאקרים והאקטיביסטים האיטלקיים, האמן פאולו ציריו והתיאורטיקאי אלסנדרו לודוביקו, הם אדריכלי הפרויקט החתרני. לעליית אתר השידוכים שלהם קרה מן שנתיים של הכנות. בתחילה נסרק אתר פייסבוק באמצעות תוכנות גלישה אוטומטיות, שטענו מתוכו מיליון פרופילים. לאחד מכן, התמונות נותחו באמצעות אלגוריתם לזיהוי פנים, שקיטלג אותן לכמה קטגוריות אופי על פי הבעות הפנים. אז, באמצעות מסד הנתונים הגנובים והמפולחים, הוקם אתר השידוכים, שכלל כיום פתיחתו רבע מיליון משתמשים, בהם 6,000 ישראלים.

מיר לאחר שציריו ולודוביקו פתחו את האתר שלהם החלה הסערה. בצהובון הכי ריטי "סאן" ועקה הכותרת: "אתר שידוכים גנב 250 אלף חשבונות פייסבוק", ובאתרי האינטרנט ובפורומים התפתח הזין סוער על גבולות האמנות המידע, ומדיניות הפרטיות ברשתות חברתיות.

לטענת לודוביקו וציריו, המטרה האמיתית של הרשתות חברתיות אינה להטיב עם החברה האנושית, אלא עם חשבון הבנק של בעליה: כלומר, להרויח כסף מחיי החברה שלכם. "המחזה שאתם משלמים לרשת החברתיות הוא ההפקדה והעדכון הבלתי נפסק של הזהות הווירטואלית שלכם", כתבו השניים באתר הפרויקט שלהם. לרבריהם, מטרת האמנות היא להמחיש עד כמה הזהות הווירטואלית שלנו פגיעה, וכיצד גורמים עוינים או חברות מסחריות יכולים בקלות לנצל את האינפורמציה שאנחנו מנדבים לרשת החברתית. עם זאת, כלי אישור מחברת פייסבוק, "ידענו שהפרויקט ציפה שיצרנו נגד רשת חברתית מסוימת כגון פייסבוק אינה תוקפת רק את החברה, אלא גם את המשתמשים שלה". מסביר ציריו בשיחה אינטרנטית עמו מלונדה. "רובן שלא היינו מעוניינים לפגוע בגולשים פייסבוק, ולכן דאגנו שהאתר שלנו לא ייסר על ידי מנוע החיפוש של גוגל. אני שים יכלי לחפש את עצמם אך ורק בתוך מאגרי הנתונים של אתר השידוכים, ואני מאמין שלא הפרידו בין בעלים לנשותיהם".

לודוביקו, הנמצא בימים אלה בכארי שבאיטליה, טוען שהוא ושותפו זכאים להכרת טובה על כך שחשפו שהמלך הוא עירום. פייסבוק, המגדיר את עצמו כרשת חברתית אפלטונית למדי, הוא למעשה אתר השידוכים הגדול בעולם, אומד לודוביקו בראיון. "רוב המשתמשים בפייסבוק בטוחים שהאתר נרעד בעבר רווקים, ומתייחסים אליו כאמצעי האולטימטיבי למציאת בת זוג. והוא אמנם לא הגדרתו הרשמית, אבל בלי ספק מדובר באחת מדרכי השימוש הנפוצות ביותר בו", הוא מסביר. "בדרך אירונית, באמצעות 'Lovely Faces', הדגשנו את גורם ההצלחה והמשיכה האמיתי והבסיסי של פייסבוק".

שלב הפרויבנו

תגובות של גולשים שמצאו את עצמם מוצגים בעל כורחם באתר נעו בין עצבים

הרווארד ושלף אותן ממנו כדי ליצור את אתר ההשוואה השווייטי Facemash, הגלגול הראשוני של פייסבוק. "פעלנו בדיוק באותה מתודולוגיה", הם מעידים. "רק שאצלנו באמת מחקנו את הפרופילים ממאגר המידע, בניגוד לפייסבוק, שממשיכים להחזיק בניגודי הפרופילים של האנשים שעזבו אותם". אתר השידוכים של לודוביקו וציריו שרד רק ארבעה ימים. עורכי הדין של פייסבוק פנו לשניים עם מכתב נחרץ שלא הותיר להם ברירה. כצפוי, פייסבוק ביקשו לחסל את הפי רויקט, למחוק את אתר השידוכים מהרשת, את האתר המתעד את הפרויקט האמנותי ואת הסיקור התקשורתי על אודותיו. הם ביקשו שנחזיר להם את הנתונים שלכאורה גנבנו. למען האמת זו היתה בקשה מוזרה כי מידע דיגיטלי מאוחסן בצורה אינסופית, או איך אפשר באמת להחזיר אותה? עורכי הדין שלנו יד מתקשים בניסוח תשובה, מודה לודוביקו.

אלסנדרו ולודוביקו: "הצתנו דיון בינלאומי על מדיניות הפרטיות של אתרי הרשתות החברתיות. אם המחיר הוא לקבל כמה מכתבי איום, אין לי שום בעיה עם זה"

באירוע ההשקה של המייצג בכרמל, ציינו הקריא מכתב המיועד לפייסבוק. "אנחנו מאור מצטערים שלא הבנתם את האמנות שלנו", נכתב שם. השניים מגדירים את הפי רובוקציה האמנותית שלהם כ"האקטיביזם", שילוב בין האקטיביזם, ולדברי ציריו "מדובר בכלי חדש, שהתפתח מהווידאוראקטיביזם והתיאטרון הפוליטי. זהו אפיק חדש של אפשרויות יצירתיות, והתנסות אמנותית ופרובוקטיבית".

כעת נמצאים השניים בהליך כירורח לופת מכתבים אינטנסיבית עם משרד עורכי הדין של פייסבוק, לאחר שמשדר עורכי הדין אמריקאי הסכים לייצג אותם "פרויבנו". מי

שיקליד כעת את שם אתר השידוכים, יזפנה לכתובת www.face-to-facebook.net, שם אפשר למצוא הסברים על הפרויקט, לצד פרטים ביוגרפיים של יוצריו.

"אפשר לצפות ממני להתרגו מזה שעבדתי שנתיים על פרויקט שותקיים בסופו של דבר אך ורק ארבעה ימים, אבל אני לא מת' לונג", מזהיר לודוביקו. "אני מתייחס לפי רויקט להשלנו כמו אל תיאטרון פוליטי. השחקנים והבמאי יכולים לעבור שנים על ההצגה, אך לבסוף היא עולה על הבמה רק למשך שבוע הופעות אחד. מה שנשאר לאחר מכן זה רק הקונצפט, הרעיון שעומד מאחוריה. הקהל חוזר לביתו וחושב על מוסר ההשכל. נותר גם תיעוד ההופעה - התמונות והביקורות שנכתבו על אודותיה. כך גם במקרה הזה".

הטרילוגיה המונופוליסטית

זו הפעם השלישית שהשניים מסתבכים עם חברת ענק. בפעמיים הקודמות הפערו לות שלהם כווננו נגד אמזון וגוגל - טריי לוגיה נגד המונופוליום המקוון. הפרויקט הראשון שלהם הוצג בפסטיבל טראנסמדיאלה ב-2008 ונקרא "גוגל יאכל את עצי מו". השניים הגו פעולה כלכלית חתרנית, שבמהלכה פורסמו מודעות שונות במספר אתר Adwords של גוגל באתרים נסתרים שהכנסות מהם הועברו אוטומטית לקניית של מניות גוגל - כלומר, שימוש בהכנסות משיטת הפרסום של גוגל, Adwords, כדי לקנות מניות של החברה עצמה. הפרויקט השני נקרא "אמזון נוא". במ" קרה הוה הם ניצלו פרצה הקוראת לגנב - שירות החיפוש של אמזון, המציג את המלה המבוקשת במשפט הרלוונטי מתוך הספר. אלגוריתם פשוט הזין באופן אוטומטי את המלה האחרונה בכל משפט וכך הורכבו מחדש ספרים שלמים, משפט אחר משפט. הסיפורים הנבחרים הועלו בחינם כפורמט PDF וניתנים עד היום להורדה באתר היוצרים. מבחינת הטיפול המשפטי, ציריו אומר שפייסבוק הם חברת האינטרנט הקשוחה ביותר. "גוגל גרמניה איימו עלינו, אבל התעלמו", הוא מספר. "ככל הנראה, מכיוון שהקטע שלהם הוא להיות חיוביים, התגובה היחידה שלהם היתה למחוק את הפרסומות שלנו. אפילו המכתב ממשרד עורכי הדין שמייצג אותם היה שונה משמעותית מה" טון של מכתבים שנשלחים במקרים כאלה. הם כתבו לנו שהם מבינים שאנחנו מבצעים מעשה אמנותי וביקשו בנימוס שנפסיק. אמזון אפילו לא שלחו לנו מכתב מעורך הדין, מכיוון שהם היו מסוגלים לתקן את ה'באג' שמצאנו במערכת. ברגע שהוא תוקן, האלגוריתם שלנו הפסיק לפעול, ולא היה צורך לאיים עלינו משפטית. לעומת זאת, פייסבוק כתבו לנו שלא אכפת להם אם זו אמנות - עלינו לסגור את האתר מיידית".